VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Komission ehdotus energiaverodirektiivin (EVD) uudistamisesta

Leo Parkkonen
16.11.2021
Talousvaliokunta 2021

Energiaverodirektiivin (EVD) uudistamisen tavoitteet

- Toimia yhtenä osana ilmastopoliittista 55-pakettia
  - Kytkeä energiaverotus nykyistä paremmin EU:n energia-, ympäristö- ja ilmastopolitiikkaan
  - Parantaa sen toimintaa vähennettäessä päästöjä, edistettäessä energian säästöä, energiatehokuutta sekä tavoiteltaessa siirtymää sähköön ja vaihtoehtoisiin polttoaineisiin
- Sisämarkkinoiden toiminnan parantaminen sekä
- Säilyttää jäsenvaltion mahdollisuus energiaverotuottoihin
- Direktiivin ajantasaistaminen
- Taustalla komission energiaverodirektiivistä tekemä arviointi ja Suomen puheenjohtajuuskaudella hyväksytyt neuvoston päätelmät direktiivin uudistamistarpeista

Ehdotuksen keskeinen sisältö

- Määräperusteisesta vähimmäisverosta siirryttäisiin tuotteen energiasisältöön perustuvaan veroon – esitykseen ei sisälly kuitenkaan hiilidioksidiveroa
  - Energiasisältöön perustuva vero poistaisi nykyisen fossiilisia polttoaineita suosivan rakenteen
  - Suomessa jo käytössä sekä energiasisältö- että hiilidioksidivero
- Veropohja laajenisi vetyyn, turpeeseen ja kiinteään biomassaan, – esimerkiksi biopolttonesteet ja biokaasu jo nykyisen EVD:n mukaan veronalaisia tuotteita.
  - Tavoitteena keskenään kilpailevien energiatuotteiden saattaminen yhtenäisen verokohtelun piiriin
  - Polttopuu ja puuhiili olisi veronalaista vain yli 5 megawatin laitoksissa
- Verotaso määräytyisi tuotteen käyttötarkoituksen ja ympäristöominaisuuksien perusteella
  - **Käyttötarkoituksen** mukaan polttoaineet jaettaisiin nykyisen kaltaisesti kolmeen ryhmään eli liikenne-, työkone- ja lämmityspolttoaineisiin. Neljäntenä ryhmänä olisi sähkö. Liikennepolttoaineilla olisi muita ryhmiä korkeammat vähimmäisverotasot – työkoneilla ja lämmityksellä yhteneväiset verotasot

Ehdotuksen keskeinen sisältö

- Uutta olisi se, että **ympäristöominaisuuksien** (RED mukainen kestävyysluokittelu) perusteella esimerkiksi dieselöljy olisi luokiteltu kolmeen ryhmään:
  1. Fossiilinen ja ei-kestävä biodiesel
  2. Kestävä biodiesel
  3. Kehittynyt biodiesel
- Uutta olisi myös se, että jäsenvaltioiden olisi kansallisessa verotuksessaan noudatettava ympäristöperusteista luokittelua
  - Esimerkiksi bensiiniä ja dieseliä olisi verotettava yhdenmukaisin perustein eli niistä olisi kannettava saman suuruinen energiasisältövero. Samanaikaisesti kehittyneen polttoaineen verotaso ei saisi ylittää kestävän polttoaineen veroa.
- Sähkön verotaso kytkettäisin kehittyneiden lämmityspolttoaineiden (eli alimpaan) verotasoon

Ehdotuksen keskeinen sisältö

- Muutokset vähimmäisverotasoihin maltillisia
- Uutta olisi niiden tarkastelu vuosittain EU-tasoisen kuluttajahintaindeksin perusteella verojen reaalitasojen ja ympäristöohjaavuuden säilyttämiseksi
- Poikkeuksia karsittaisiin ja verokantoja yhtenäistettäisiin
  - Yritys- ja yksityiskäytön ei voisi enää tehdä eroa
  - Mahdollisuus ammattidieseliin poistettaisiin
  - Energiaintensiiviselle teollisuudelle, yhteistuotannolle ja maataloudelle voitaisiin edelleen myöntää veronalennuksia vähimmäistason yläpuolella
  - Kehittyneille uusiutuville polttoaineille veronalennukisa ja verottomuuksia

Ehdotuksen keskeinen sisältö

- EU:n sisäisen kaupallisen lentoliikenteen ja vesiliikenteen polttoaineiden verottomuudesta luovuttaisiin
- Lentoliikenteelle tulisi 10 vuoden siirtymäaika jona siirryttäisiin moottoripolttoaineiden normaaleihin vähimmäisverotasoihin
- Lentorahtiliikenne säilyisi verottomana. EU:n ulkopuolisessa lento- ja vesiliikenteessä polttoaineet säilyisivät verottomina
- Vesiliikenteessä käytettävät vähimmäistasot olisivat työkonepolttoaineiden elin karkeasti noin kymmenesosa lentoliikenteen vähimmäistasosta
- Kehittyneet ja vähähiiliset polttoaineen 10 vuoden siirtymäajan verottomia

Esimerkkejä Suomen ja EVD:n verotasoista

	Suomi	Energiaverodirektiivi		
	Nykylainsäädäntö 2023	Nykyinen	Ehdotus 2023	Ehdotus 2033
Fossiilinen bensiini ja ei-kestävä biobensiini, snt/l	75,96	35,9	34,4	34,4
Fossiilinen ja ei-kestävä biodiesel, snt/l	**59,48**	**33**	**38,7**	**38,7**
Biodiesel, kestävä, snt/l	**43,3**	**33**	**19,4**	**19,4**
Biodiesel, kehittynyt, snt/l	**33**	**33**	**0,54**	**0,54**
Kerosiini, huvi-ilmailu, yritysten oma käyttö	81,17	33	37,41	37,41
Kerosiini, kaupallinen lentoliikenne	0	0	37,41	37,41
Kevyt polttoöljy snt/l	**27,58**	**2,1**	**3,24**	**3,24**
Maakaasu, €/MWh	23,35	0,54	2,16	3,24
Biokaasu, kehittynyt, €/MWh	0	2,1	0,54	0,54
Kivihiili, €/t	220,44	3,74	22,41	22,41
Turve, €/MWh	5,7	0	3,24	3,24
Kiinteä biomassa (CN 4401 ja 4402), kestävä, €/MWh	0	0	1,62	1,62
Kiinteä biomassa (CN 4401 ja 4402), kehittynyt, €/MWh	0	0	0,54	0,54
Sähkö, €/MWh	22,53/0,63	1/0,5	0,54	0,54

Ehdotuksen vaikutuksista

- Vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti niihin jäsenvaltioihin,
  - joissa verotasot alle ehdotetun vähimmäistason tai vähimmäistasolla ja
  - joiden veropohjaan ja veron rakenteeseen tulisi suuria muutoksia
- Suomessakin lainsäädäntöön olisi tehtävä muutoksia esimerkiksi veropohjan laajenemisesta, veron rakenteen muuttumisen sekä lento- ja meriliikenteen polttoaineiden verottamisesta johtuen, tukia olisi poistettava ja niiden rakenteita muutettava
- Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset Suomelle tulisivat veropohjan laajenemisesta uusiin energiatuotteisiin, verotuksen yhtenäistämisestä, lento- ja meriliikenteen verotuksesta - vähimmäisverokantojen muutoksien vaikutus olisi lähtökohtaisesti vähäinen

Ehdotuksen vaikutuksia

- Vaikutuksia arvioitava yhdessä muiden 55-valmiuspaketin ehdotusten kanssa:
  - Lento- ja meriliikenteen biopolttoainevelvoitteet sekä päästökaupan laajentaminen lämmitykseen, liikenteeseen ja merenkulkuun sekä sen tehostaminen lentoliikenteessä
- Suomen edistyksellisestä verorakenteesta (polttoaineen energiasisältö ja elinkaaren aikainen hiilidioksidipäästö) sekä korkeista verotasoista ja kansainvälisesti vertaille vähäisistä tuista johtuen ympäristövaikutukset vähäisiä
- Vaikutukset riippuvat keskeisesti siitä, millaisia verotasoja jäsenvaltio ottaa käyttää vähimmäistason yläpuolella

Valtioneuvoston keskeiset näkemykset ehdotukseen

- Suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti energiatuotteiden ja sähkön verotukseen yhdenmukaisesti niiden energiasisällön ja ympäristöominaisuuksien perusteella
- Kannatetaan vähimmäisverotasojen nostoa ja indeksointia
- Pidetään lähtökohtaisesti hyvänä vähän tukia käyttävän korkean verotuksen maan kannalta, että erilaisia veropoikkeuksia ja vapautuksia poistetaan yhdenmukaisemman verotuksen ja paremman päästöohjaavuuden saavuttamiseksi
- Toisaalta verokantojen yhtenäistämiseen voi kuitenkin liittyä riskejä verotuottojen ja ympäristöohjauksen vähentymisestä ja kilpailukyvyn kannalta
- Veropohjan laajentamiseen liittyy jatkoselvitystä vaativia seikkoja

Valtioneuvoston keskeiset näkemykset ehdotukseen

- Kokonaisarvioiti tehdään yhdessä muiden 55-valmiuspaketin ehdotusten kanssa
- Lentoliikenteen ja merenkulun polttoaineiden verottamiselle voi olla perusteita ympäristön ja liikennemuotojen neutraalin kohtelun kannalta
- Kuljetusintensiivisen reunavaltion kannalta verotukseen liittyy riskejä ja vaikutuksia tulee arvioida 55-valmiuspaketin muiden ehdotusten kannalta sekä muut maailmanlaajuiset toimet huomioiden ja niihin kannustaen
- Kannat täydentyvät ehdotuksen yksityiskohtaisemman käsittelyn edetessä

Käsittelyn tilanne

- Valtioneuvosto antanut direktiiviehdotuksesta eduskunnalle U-kirjeen nro 56/2021 vp Suomen kannaksi direktiiviehdotukseen. Käsittely meneillään erityisvaliokunnissa, eduskunnan tavoitteena saada käsittely päätökseen tämän vuoden aikana.
- Asiaa on käsitelty 4 kertaa neuvoston työryhmässä.
- Ensimmäisessä kokouksessa oli kyseessä EVD:n yleisesittely.
- 2. – 4. kokouksessa artiklojen teknistä läpikäymistä, jonka voisi arvioida jatkuvan tämän syksyn.
- Puheenjohtajavaltio voi mahdollisesti viedä asian joulukuun ECOFIN-neuvostoon ei keskustelukohtana, vaan tilanne/edistymisraporttina.
- Seuraava puheenjohtajavaltio (Ranska) jatkanee aktiivisesti asian käsittelyä.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos